Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Білостоцький технологічний університет (Польща)

Університет прикладних наук (Литва)

Відземський університет прикладних наук (Латвія)

Університет «Aurel Vlaicu» в м. Арад (Румунія)

Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Луцький національний технічний університет

Одеський національний економічний університет

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції

27 листопада 2025 р.

Полтава
2025

2. Аналітичні дані щодо ринку накопичувального пенсійного забезпечення. Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку. URL: https://www.nssmc.gov.ua/news/insights/#tab-6.

3. Рівень довіри українців до банків зріс до 68% у 2025 році. URL: https://agroreview.com/content/riven-doviry-ukrayincziv-bankiv-zris/.

4. Пікус Р., Трейтяк О. Перспективи розвитку недержавного пенсійного забезпечення в Україні. *Економіка та суспільство.* 2024. 59. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-17.

5. Рекомендації щодо реалізації або фінансування проєктів екологічного спрямування шляхом емісії зелених облігацій. Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 493 від 07.07.2021 р. URL: https://www.nssmc.gov.ua/document/?id=12423398.

УДК 336.717.15

Бородай Антоніна Віталіївна, Булка Анастасія Михайлівна, *студентки*
Науковий керівник: ***Маслій О.А.****, к.е.н., доцент*
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

РОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ СТРАХОВОГО РИНКУ

Державне регулювання страхового ринку є головним елементом забезпечення його фінансової стабільності, захисту прав споживачів та довготривалого розвитку страхової галузі. В умовах сучасних економічних викликів страхування виконує не лише компенсаційну функцію, але й сприяє формуванню значного інвестиційного потенціалу, акумулюванню фінансових ресурсів та зниженню ризиків як на мікрорівні, так і в масштабах національної економіки [1]. Відтак державна політика має бути орієнтована на побудову ефективної системи регулятивного впливу, яка включає інструменти нагляду, стимулювання, контролю та правового забезпечення діяльності учасників ринку [2].

Регулятивний вплив держави проявляється у встановленні обов’язкових нормативів та стандартів функціонування страховиків. Особливу увагу приділяють забезпеченню фінансової надійності компаній, зокрема, контролю за достатністю капіталу, формуванням страхових резервів, якістю активів і відповідністю внутрішніх процедур вимогам законодавства [3]. Завдяки системі нагляду можливо своєчасно ідентифікувати ризики неплатоспроможності, недоліки у системі менеджменту або ознаки погіршення фінансової стійкості компаній.

Суттєве значення має імплементація ризик-орієнтованого підходу до регулювання, що передбачає аналіз ширшого спектра ризиків – від фінансових і ринкових до операційних та управлінських. Такий підхід узгоджується з міжнародними стандартами, зокрема принципами системи Solvency II [4], і сприяє посиленню стійкості страхового сектору. У цьому контексті страховики зобов’язані формувати капітал, пропорційний їх ризиковому профілю, що підвищує рівень відповідальності та дисципліни на ринку.

Одним із основних завдань державного регулювання залишається забезпечення належного рівня захисту прав страхувальників. Йдеться про контроль за прозорістю страхових продуктів, доступністю інформації, коректністю умов договорів і гарантуванням ефективного механізму виплат при настанні страхових випадків. Національний банк України, як регулятор на страховому ринку, контролює діяльність

страхових посередників, встановлює вимоги до врегулювання збитків та визначає відповідальність страховиків за можливі порушення прав клієнтів [2].

Не менш важливою є державна підтримка розвитку страхового ринку, зокрема через створення сприятливих умов для функціонування окремих видів страхування, удосконалення податкового середовища, підвищення якості регуляторних процедур та розширення можливостей цифрової інфраструктури. Активна цифровізація страхових сервісів в Україні сприяє зростанню прозорості, оперативності та доступності страхових продуктів [3], що, у свою чергу, формує вищий рівень довіри та зацікавленості населення й бізнесу у страхових послугах.

Цифрова трансформація страхового ринку України набуває стратегічного значення та розглядається як один із ключових напрямів модернізації галузі. Страхові компанії активно впроваджують дистанційні формати обслуговування, зокрема онлайн-оформлення полісів, мобільні застосунки, електронний документообіг та спеціалізовані цифрові сервіси. Такі інструменти підвищують оперативність взаємодії зі споживачами, скорочують часові та адміністративні витрати, а також сприяють формуванню більш прозорого та конкурентного середовища. Попри позитивні зрушення, рівень цифровізації страхового сектору залишається нерівномірним і загалом відстає від темпів цифрових перетворень в інших сферах економіки, головним чином через недостатній рівень IT-інфраструктури окремих страхових компаній, повільне запровадження інноваційних продуктів та потреба в адаптації нормативно-правової бази до нових технологічних рішень. Утім, зростаючий інтерес до InsurTech-рішень, активізація інвестицій у цифрові платформи та підвищений попит населення й бізнесу на віддалені страхові послуги стимулюють подальшу цифрову модернізацію ринку [5, 6].

У 2024 році страховий ринок України продемонстрував помірне відновлення, що проявилося у зростанні премій як у ризиковому страхуванні, так і у страхуванні життя. Обсяг премій у секторі non-life перевищив 47 млрд грн, тоді як life-сегмент залучив близько 5,7 млрд грн, що свідчить про збереження попиту на страхові послуги навіть в умовах воєнної економіки [7]. Домінування автомобільного та медичного страхування, на які сукупно припадає понад дві третини премій, зумовлює підвищену увагу держави до регулювання саме цих сегментів, оскільки вони мають найбільший вплив на фінансову стійкість ринку.

Водночас значна концентрація ринку – коли перші десять компаній формують понад 70 % премій і здійснюють близько 75 % виплат – потребує від держави активної антимонопольної та наглядової політики. Посилення вимог до фінансової стійкості страховиків, контролю за прозорістю виплат і запобігання недобросовісним практикам забезпечує більш рівні умови конкуренції та знижує системні ризики [8].

Узагальнюючи, можна зазначити, що державне регулювання виступає основою ефективного функціонування страхового сектору, адже сприяє формуванню довіри, стабільності, фінансової стійкості та конкурентоспроможності страховиків. Саме завдяки збалансованому поєднанню контролю та стимулювання держава забезпечує розвиток страхового ринку, його прозорість і здатність виконувати зобов’язання перед громадянами навіть в умовах економічних викликів.

Література

1. Onyshchenko S., Maslii O., Kivshyk O., Cherviak A. The impact of the insurance market on the financial security of Ukraine. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. № 1(48). С. 268-281. DOI: https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.48.2023.3976.

2. Страхування. *Національний банк України*. URL: https://bank.gov.ua/ua/supervision/ regulation-nonbank-fs-market/insurance.

3. Маслій О.А., Бєлкіна М.О. Вплив пандемії на розвиток страхового ринку України. *Економіка і регіон*. 2021. № 4 (83). С. 67-74. DOI: https://doi.org/10.26906/EiR.2021.4(83).2529.

4. European Parliament & Council of the European Union. (2009). Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance (Solvency II). Official Journal of the European Union. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32009L0138.

5. Самошкіна І. Д. Розвиток діджиталізації страхового ринку України. *Економіка та суспільство*. 2022. № 41. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1572/1513.

6. Онищенко С.В., Маслій О.А. Ризики та загрози в умовах цифровізації: безпековий аспект. II International Scientific Conference Development of Socio-Economic Systems in a Global Competitive Environment: Conference Proceedings, May 24th, 2019. Le Mans, France. P.54-56.

7. Огляд страхового ринку України за 2024 рік. *Національна асоціація страхових університетів (НАСУ).* URL: https://nasu.com.ua/oglyad-strahovogo-rynku-ukrayiny-za-2024-rik/.

8. Bulantsov I. Bodies and mechanisms of state regulation of the insurance market in Ukraine in the context of European integration. *Development Management*. 2024. № 23(4). P. 34–44. DOI: https://doi.org/10.57111/devt/4.2024.34.

9. Маслій О.А., Глушко А.Д. Державне фінансове регулювання як інструмент мінімізації загроз економічній безпеці України в умовах воєнного стану. Цифрова економіка та економічна безпека. 2022. Вип. 2 (02). С. 125-130.

10. Hlushko A., Taranets B. Regulatory and Legal Insurance of Economic Security of Business in the EU. Modern Methods of Applying Scientific Theories: Proceedings of the X International Scientific and Practical Conference. Lisbon, Portugal. 2023. Pp. 63–65.

УДК 311.21

Талах Валентин Іванович,
кандидат економічних наук, доцент
Бондарук Владислав В'ячеславович,
здобувач третього рівня освіти,
Луцький національний технічний університет (Україна)

ОСОБЛИВОСТІ СТАТИСТИЧНОЇ АНАЛІТИКИ ЗА УМОВ ОБМЕЖЕНОЇ БАЗИ ДАНИХ

У сучасних умовах цифрової трансформації аналітики все частіше стикаються з проблемою обмеженості статистичних даних. За оцінками Державної служби статистики України, у 2023 році понад 27 % звітних форм малого бізнесу мали неповні або несвоєчасно подані показники, що значно ускладнює формування репрезентативних вибірок. Крім того, зростає частка неструктурованих даних – близько 45 % інформації економічного характеру надходить у форматах, які не передбачають прямого статистичного аналізу.

Такі обмеження зумовлюють втрату точності традиційних методів і потребують використання адаптованих аналітичних підходів. Одним із них є метод експертних оцінок, який дозволяє доповнити відсутні спостереження через вагові коефіцієнти.